

Opmerkelijk dat precies op de plek waar drie monotheïstische godsdiensten samenkomen, honger, dood en verderf rondwaren

Max Pam

Max Pam is schrijver en columnist van de Volkskrant

30 juli 2025

Onlangs gaf ik hier een definitie van een zionist. Die luidde: een zionist is een Jood die in Israël woont. Een Jood die niet in Israël woont is geen zionist, want anders woonde hij er wel. Een Jood die helemaal niet in Israël wil wonen, is een antizionist. Een niet-Jood die (niet) in Israël wil wonen is helemaal niets.' Er zijn uiteraard andere definities, maar deze is de eenvoudigste en mijns inziens daarom ook de beste.

Daags na mijn stukje schreef Leon de Winter in De Telegraaf pontificaal: 'Ik ben een zionist.' Een misverstand, want volgens mij is Leon de Winter helemaal geen zionist. Hij heeft in Los Angeles gewerkt en mogelijk heeft hij een tijdje in Israël rondgezworven, maar bij mijn weten woont hij al lang in een keurig Hollands villadorp, met – naar hij eens in een interview vertelde – een Jaguar XJ voor de deur.

Leon de Winter voldoet daarom niet aan mijn definitie van een zionist, maar – en dat moet ik onmiddellijk erbij zeggen – wel aan een andere definitie die onder Joden tamelijk gangbaar is en die ook door mijn vader werd gebruikt. Die luidt: 'Een zionist is een Jood die een andere Jood geld vraagt om een derde Jood naar Israël te sturen.' Zoals Harry Mulisch een salonsocialist werd genoemd – hem werd verweten in een open sportautootje te rijden – zo zou je Leon de Winter in het beste geval een salonzionist kunnen noemen. En zoals bekend wordt in de salon het meest geleden.

Zelf ben ik opgegroeid in het besef dat Joden een bijzonder volk(je) zijn. Ze hebben vele pogroms overleefd, alsmede de Holocaust, op zichzelf al een krasse prestatie. Ondanks alle vervolgingen hebben Joden een enorme veerkracht getoond en een niet te evenaren intellectuele denkkracht.

Ik citeer nu de door mij gewaardeerde arabist Marcel Kurpershoek: 'Het aantal uitvindingen, Nobelprijzen in de wetenschap, culturele en financiële bijdragen is niet te becijferen. En toen is de bom, die Israël heet, neergeploft te midden van een combinatie van keuterboertjes, grootgrondbezitters en pasja's, Koran lezers en Sharia-uitleggers. (...) Hamas en Palestijnse Djihad introduceerden de doctrinaire islamitische innovatie van de zelfmoordaanslag. Geen Palestijn, rijk of arm, is er ooit iets mee opgeschoten.'

Harde woorden, maar inmiddels zijn ook de Joden er niets mee opgeschoten: het staat overal pat. Verliezen kan Israël niet, want de wetenschappelijke en technologische voorsprong is te groot, waarbij komt dat de islam voor Palestijnen en Arabieren alleen maar aanwakkerend en tegelijkertijd contraproductief heeft gewerkt. Het vrome deel van de Israëlische Joden heeft trouwens evenmin een bijdrage geleverd aan de vrede.

Vindt u het ook zo opmerkelijk dat precies op de plek waar drie monotheïstische godsdiensten samenkomen, honger, dood en verderf in vol ornaat rondwaren? Terwijl religie zo iets moois is, toch? In deze situatie zouden universiteiten het vehikel moeten zijn om rationeel gedrag aan beide zijden te stimuleren, maar in hun totale stompzinnigheid hebben demonstrerende studenten op universiteiten de boel kort en klein geslagen, of eisen zij dat universiteiten de banden met elkaar verbreken. Het Oude Testament heeft de Joden verteld dat zij het uitverkoren volk zijn.

Rare christenen hebben geprobeerd het zo te verklaren dat 'uitverkoren' zo iets betekent als 'apart gezet', maar je kunt zulke begrippen beter letterlijk nemen. Veel volgelingen doen dat in elk geval wel, al bestaat er natuurlijk helemaal geen uitverkoren of apart gezet volk – dat is allemaal metafysica. De blanke Afrikaners hebben zich uitverkoren beschouwd en doen dat misschien nog, de Duitsers dachten ook een tijdje dat zij een speciale missie hadden, en vandaag de dag menen sommige Russen dat uitgerekend zij het zijn, die met bommen en granaten de wereld moeten redden van decadentie.

Je hoort wel eens beweren dat Joden, gezien hun eigen verleden van onderdrukking en vervolging, beter zouden moeten weten, maar dat is uiteindelijk een verholen vorm van antisemitisme. Joden zijn even goed en slecht als alle anderen. Wanneer anderen kwaadaardig, gemeen of fascistisch zijn dan is er alle reden om aan te nemen dat ook Joden dat kunnen zijn. Hetzelfde geldt trouwens voor de positieve eigenschappen.

Volgens Marcel Kurpershoek zal de positie van Israël niet veranderen door 'druk van de VN, profetisch leiderschap van Macron, door woke-protesten of door een Europees moreel reveil, want onverzoenlijkheid van buitenaf heeft het land alleen maar sterker gemaakt'. Hij wijst op de Arabische historicus Ibn Khaldun (1332-1406), die vaststelde dat werkelijke veranderingen alleen tot stand komen door mechanismen die van binnenuit in gang worden gezet.

Zo is de werkelijkheid, ik kan het niet mooier maken.

Voor meer lezenswaardige artikelen en columns, klik [HIER](#)